

Negende Internationale Taalkunde-Olympiade

Pittsburgh (Verenigde Staten van Amerika), 24–31 juli 2011

Opgaven van de individuele wedstrijd

Opgave Nr 1 (20 punten). Gegeven zijn werkwoordsvormen van het Menomini evenals hun Nederlandse vertaling:

kewāpeqtaq	wij ₁₊₂ beginnen
kawāham	hij velst het met een werktuig
nepītohnæm	ik loop hierheen
kēskenam	hij breekt het doormidden met de hand
pahkāsam	hij hakt het eraf
kekātohnæq	wij ₁₊₂ lopen naar buiten
pītenam	hij geeft het hierheen
kewāpānæhkæq	wij ₁₊₂ beginnen te graven
tawāsam	hij snijdt het door, snijdt een gat erin
nekātahan	ik haalt het eruit met een werktuig
pāhkaham	hij opent het met een werktuig (door een deksel te verwijderen, of door een deur te openen)
kekēskahtæq	wij ₁₊₂ bijten het doormidden
wackōhnæw	hij loopt om
newāckesan	ik snij eromheen (= om “het” heen)
ketāenam	hij pakt het eruit met de hand
ketāwahtæq	wij ₁₊₂ bijten, knagen het door, bijten, knagen een gat erin
wāpohnæw	hij begint te lopen
nekāweqtam	ik ga liggen
pāhkeqtaw	hij opent zich
kepītahtæq	wij ₁₊₂ komen terwijl wij het aan het eten zijn; wij ₁₊₂ brengen het in de mond
nekāwāhpem	ik val om van het lachen

(a) Vertaal in het Nederlands: **kekēskahæq**, **nepāhkenan**, **wāpāhpew**. Als je vindt dat er meerdere vertalingen mogelijk zijn, geef ze dan allemaal.

(b) Vertaal in het Menomini:

- ik begin het te eten
- wij₁₊₂ leggen het plat met de hand
- hij graaft een gat
- hij loopt naar buiten

△ De Menomini-indianen leven in Wisconsin, USA. De stam telt 5 000–10 000 mensen, maar de gelijknamige taal van de Algonquin-familie wordt slechts gesproken door enkele tientallen van de oudsten onder hen, hoewel men de laatste tijd probeert het gebruik van en onderwijs in de taal te stimuleren.

“wij₁₊₂” = ‘wij en jij’. **æ** is een open *e*, **c** $\approx$ *tsj* in *tsjech*, **q** is een medeklinker (de zogenoemde glottisslag). Het teken “ $\bar{\quad}$ ” geeft een lange klinker aan. —*Ivan Derzhanski*

Opgave Nr 2 (20 punten). Gegeven zijn woorden in het Faeröers in de gebruikelijke spelling en in fonetische transcriptie evenals hun Nederlandse vertaling:

<i>bøga</i>	?	vrouwtjesvogel
<i>deyði</i>	[de:iji]	(ik) dood
<i>eyður</i>	[eijur]	rijkdom
<i>glaða</i>	[glɛava]	wervelwind
<i>gleða</i>	[gle:a]	(zij) maken blij
<i>gløður</i>	[glø:vur]	sintels
<i>hugi</i>	[hu:wí]	verstand
<i>knoðar</i>	?	(hij) kneedt
<i>koyla</i>	[kɔila]	spleet
<i>kvøða</i>	?	(zij) zingen
<i>lega</i>	[le:va]	bed
<i>logi</i>	[lo:ji]	vlam
<i>løgur</i>	?	vloeistof
<i>móða</i>	[mɔuwa]	schuim bij het koken van vlees of vis
<i>mugu</i>	[mu:wu]	(zij) moeten
<i>plága</i>	?	kwelling
<i>ráði</i>	[rɔ:aji]	(ik) adviseer
<i>rúma</i>	[rɯuma]	(zij) bevatten
<i>røða</i>	[rø:a]	(zij) spreken
<i>skaði</i>	?	schade
<i>skógur</i>	[skɔu:vur]	bos
<i>spreiða</i>	[spraija]	(zij) verspreiden
<i>søga</i>	[sø:va]	verhaal
<i>tegi</i>	[te:ji]	zwijg!
<i>toygur</i>	?	slok
<i>tregar</i>	[tre:ar]	(hij) verwondt
<i>trúgi</i>	?	moge (hij) dreigen
<i>vágur</i>	[vɔavur]	baai
<i>vegur</i>	[ve:vur]	(hij) heft op
<i>viður</i>	[vi:jur]	hout
<i>viga</i>	[vi:ja]	(zij) wegen
<i>øga</i>	[ø:a]	(zij) maken bang

(a) Vul de opengelaten vakken in.

(b) Beschrijf de regels die je gebruikt hebt.

⚠ Het Faeröers behoort tot de noordelijke tak van de Germaanse talen. Het wordt door ongeveer 48 000 mensen gesproken op de Faeröer en elders.

In de transcriptie [j] = *j* in *jas*, [w] = *w* in Eng. *win*; [ɛ], [ɔ], [ø], [ɯ] zijn klinkers. Het teken “:” geeft een lange klinker aan.

—Alexander Piperski

Opgave Nr 3 (20 punten). Gegeven zijn enkele woordgroepen in het Vai evenals hun Nederlandse vertaling:

kàíě á lèndéě	het schip van de man
kòánjà-lèŋě fã	de vader van het arendjong
gbòmùě á nyìmìě	de slang van de vis
kàíě kãfã	de schouder van de man
nyìmì jãŋě á gbòmù-lèndèě	de boot van de lange slang
mùsú jãŋě lòò-kài	de broer van de lange vrouw
nyìmì kúndúě já	het oog van de korte slang
kòánjà lòòě kènji	de klauw van de kleine adelaar
kándò jãŋě	de hoge hemel

(a) Vertaal in het Nederlands:

mùsúě á gbòmùě; léŋ kúndúě á nyìmìě; gbòmù-lèndè kúndúě.

(b) De Vai-woordgroep **kándò-lèndé lòòě** bevat een fout. Verbeter deze en vertaal de woordgroep in het Nederlands.

(c) Vertaal in het Vai:

de slang van de adelaar; het oog van het kleine kind (dat niet groot is);
de zus van de lange man; het kleine slangenjong.

⚠ Het Vai behoort tot de centrale groep van de Mande-taalfamilie. Het wordt door ongeveer 105 000 mensen gesproken in Liberia en Sierra Leone.

ny en **ŋ** zijn medeklinkers; **ɛ** en **ɔ** zijn klinkers. De tekens “˘”, “˙” en “˚” geven tonen aan.

—Olga Kuznetsova

Opgave Nr 4 (20 punten). Gegeven zijn woorden in het Nahuatl evenals hun Nederlandse vertaling in willekeurige volgorde:

acalhuah, achilli, atl, callah, calhuah, chilatl, chilli, colli, coltzintli, conehuah, conehuahcapil, conetl, oquichconetl, oquichhuah, oquichtotoltzintli, tehuah, tetlah, totoltetl

water, kind, huiseigenaar, waterpeper, eerbiedwaardige kalkoenhaan, moeder, dorp, chiliwater, grootvader/voorvader, rotsachtig terrein, jongen, eigenaar van stenen (= iemand die op rotsachtig terrein leeft), chilipeper, kalkoenei, eigenaar van een kano, moedertje, echtgenote, eerbiedwaardige grootvader/voorvader

(a) Bepaal wat bij elkaar hoort.

(b) Vertaal in het Nahuatl: huis, steen, eigenaar van water, eerbiedwaardige man/echtgenoot.

(c) Vertaal in het Nederlands: *cacahuatl, cacahuatetl, cacahuaatl, cacahuahuah*.

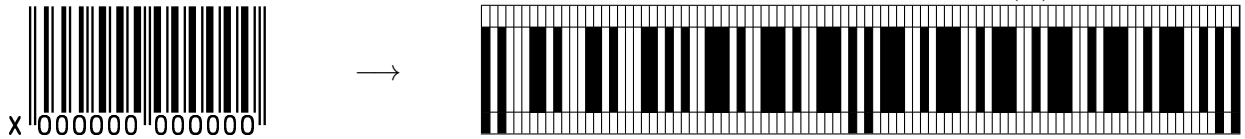
⚠ Het Klassiek Nahuatl was de taal van het Azteekse rijk in Mexico.

c = **qu** = **k**, **ch** ≈ **tsj** in *tsjeh*, **hu** = **w** in Eng. *win*, **tl** en **tz** zijn medeklinkers.

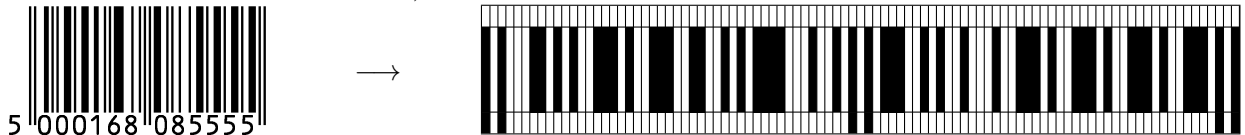
Waterpeper (*Polygonum hydropiper*) is een wilde plant. Chiliwater is een Azteeks drankje dat chilipeper bevat.

—Liudmila Fedorova

Opgave Nr 5 (20 punten). De barcode-taal EAN-13 (of GTIN-13) wordt bijna in elk land van de wereld gebruikt, maar door niemand gesproken. De taal heeft 10 hoofddialecten of -subcodes, maar in deze opgave negeren we subcode nul, die praktisch gelijk is aan de oudere taal UPC(A).

Dit is geen barcode: hij behoort tot een (theoretisch) mogelijke subcode van EAN-13 die niet in gebruik is. (Rechts is het scanbare gedeelte van de code vergroot en op een rooster weergegeven om hem makkelijker te kunnen bekijken.)

Dit is een barcode: hij behoort tot subcode 5. Deze barcode hoort bij een pak koekjes uit het Verenigd Koninkrijk, en het nummer begint met de landscode of systeemnummer voor het Verenigd Koninkrijk, namelijk 50. Normaal gesproken identificeert het eerste deel van de code (5-000168) de producent, en wordt het daarop volgende deel (08555) door de producent zelf gekozen als identificator voor het product. Het laatste cijfer is altijd een controlecijfer.

Hieronder staan nog enkele systeemnummers:

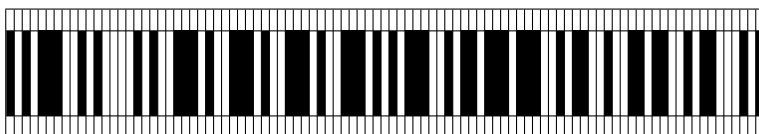
20–29	winkelinterne nummering	539	Ierland	84	Spanje
30–37	Frankrijk	64	Finland	978	ISBN (boeken)
40–44	Duitsland	73	Zweden	??	Noorwegen

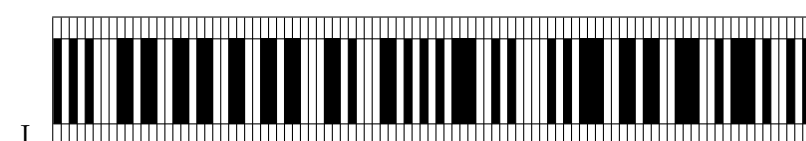
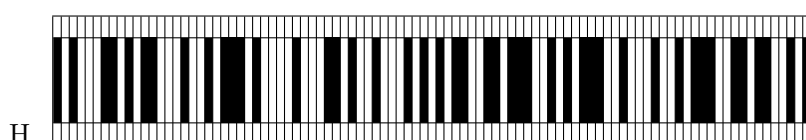
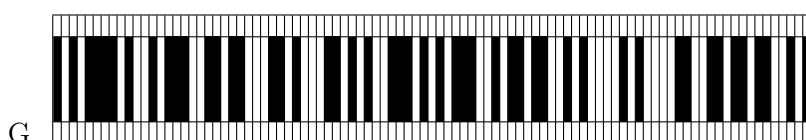
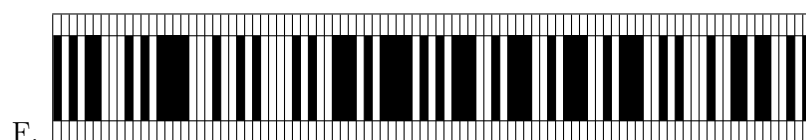
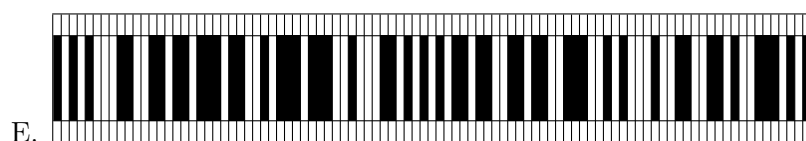
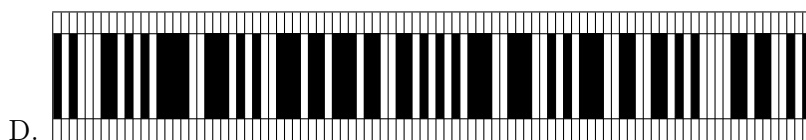
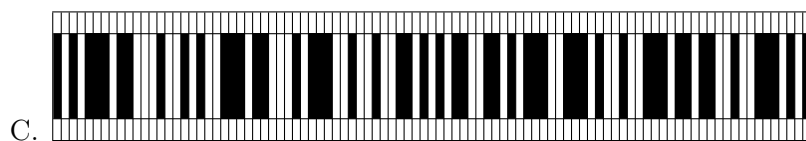
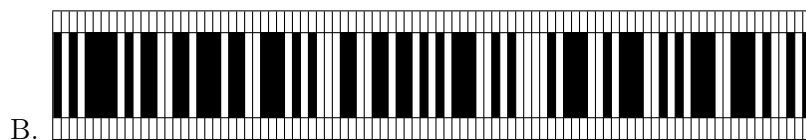
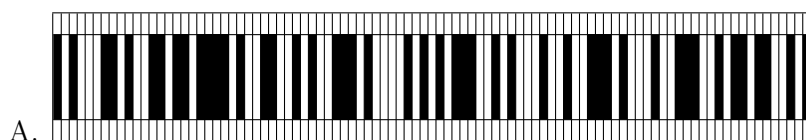
(a) Dit zijn enkele uitspraken over barcodes A–I, in willekeurige volgorde. Geef telkens de letter van de bijbehorende barcode, en beantwoord eventuele vragen:

1. toiletpapier (Spanje) is barcode E;
2. gerookte zalm (Ierland), productcode = 02661, controlecijfer = ?;
3. *Het Verloren Symbol* (boek met een ISBN-nummer);
4. varkenskarbonade (verpakt in de winkel), prijs = 4 euro en 16 cent;
5. zwabber-kop (waarvandaan?), de complete code = 4-023103-075702;
6. cholesterolverlagende margarine (Finland);
7. biefstuk (verpakt in de winkel), prijs = ?;
8. *Korsordboken* (puzzeltijdschrift, Zweden), de complete code = ?;
9. *Mots Codés* (puzzeltijdschrift, Frankrijk).

(b) Teken de (fantasie)barcode 1-453927-348790 in het rooster dat op een van de antwoordvellen te vinden is. Een gedeelte ervan is reeds ingevuld om je te helpen.

(c) De barcode hieronder is van *Dagbladet*, een krant uit Noorwegen. Schrijf de complete code op. Wat is het systeemnummer of landscode van Noorwegen? —Hugh Dobbs

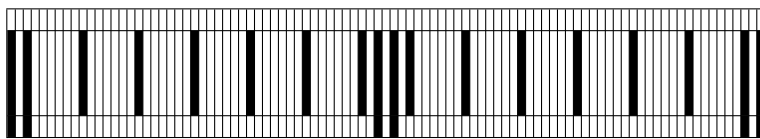
Naam:

Plaatsnummer:

Opgave Nr 5

Vel Nr _____

(b)

Als je een extra exemplaar van dit blad nodig hebt, vraag er dan een aan de surveillant.